Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MANUELA CAMPOSA SÁNCHEZA-BORDONY
przedstawiona w dniu 26 września 2019 r.[1]

**Sprawa C-785/18**

**GAEC Jeanningros**
**przeciwko**
**Institut national de l'origine et de la qualité (INAO),**
**Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation,**
**Ministre de l'Économie et des Finances,**
**przy udziale:**
**Comité interprofessionnel de gestion du Comté**

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Conseil d'État (radę państwa, Francja)]

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Ochrona oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych – Zmiana specyfikacji produktu – Zmiana, która nie jest nieznaczna – Zmiana nieznaczna – Wniosek o zatwierdzenie nieznacznych zmian zaskarżony przed sądami krajowymi – Orzecznictwo krajowe odrzucające skargę po wydaniu decyzji przez Komisję – Chroniona nazwa pochodzenia Comté

1. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1151/2012[2] chronione nazwy pochodzenia (zwane dalej „ChNP") muszą być zgodne ze specyfikacją, która zawiera ich nazwę, opis produktu, metodę pozyskiwania, granice obszaru geograficznego i inne istotne informacje.

2. Specyfikacje te mogą być zmieniane w drodze złożonych postępowań administracyjnych, podobnych do tych, które regulują początkową rejestrację ChNP, z udziałem zarówno władz krajowych, jak i Komisji. Ich uregulowanie jest zawarte w rozporządzeniu delegowanym[3] oraz w rozporządzeniu wykonawczym[4] i różni się nieznacznie w zależności od wagi tych zmian.

3. Pytanie prejudycjalne przedłożone przez Conseil d'État (radę państwa, Francja) umożliwi Trybunałowi wyjaśnienie roli sądów, do których zwrócono się o kontrolę ważności decyzji organów krajowych wydanych w ramach wspomnianych postępowań.

1 Język oryginału: hiszpański.

2 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 2012, L 343, s. 1).

3 Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 664/2014 z dnia 18 grudnia 2013 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 w odniesieniu do ustanowienia symboli unijnych dotyczących chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych i gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz w odniesieniu do niektórych zasad dotyczących pochodzenia paszy i surowców, niektórych przepisów proceduralnych i niektórych dodatkowych przepisów przejściowych (Dz.U. 2014, L 179, s. 17).

4 Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 668/2014 z dnia 13 czerwca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 2014, L 179, s. 36).

4. W szczególności konieczne jest ustalenie, czy w przypadku gdy Komisja zatwierdziła wniosek o „nieznaczną" zmianę specyfikacji ChNP, zatwierdzoną przez organy państwa członkowskiego, sądy tego państwa muszą rozstrzygnąć zawisłe przed nimi skargi na decyzje krajowe, na mocy których rzeczona zmiana została wprowadzona.

## I. Ramy prawne

### *A. Prawo Unii*

#### *1. Rozporządzenie nr 1151/2012*

5. Zgodnie z art. 7:

„1. Chroniona nazwa pochodzenia lub chronione oznaczenie geograficzne zawiera co najmniej następujące informacje:

a) nazwę, która ma zostać objęta ochroną jako nazwa pochodzenia lub oznaczenie geograficzne […];

b) opis produktu, obejmujący – w stosownych przypadkach – surowce, a także główne fizyczne, chemiczne, mikrobiologiczne lub organoleptyczne cechy produktu;

c) definicję obszaru geograficznego […] oraz – w stosownych przypadkach – szczegółowe informacje świadczące o spełnieniu wymogów art. 5 ust. 3;

d) dowody potwierdzające, że produkt pochodzi z określonego obszaru geograficznego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 lub 2;

e) opis metod pozyskiwania produktu oraz – w stosownych przypadkach – autentycznych i niezmiennych lokalnych metod, a także informacje dotyczące pakowania […];

f) szczegółowe informacje określające następujące kwestie:

   (i) związek między jakością lub cechami charakterystycznymi produktu a środowiskiem geograficznym, o którym mowa w art. 5 ust. 1, lub;

   (ii) zależnie od przypadku, związek między określoną jakością, renomą lub inną cechą charakterystyczną produktu a pochodzeniem geograficznym, o którym mowa w art. 5 ust. 2;

[…]

h) wszelkie szczegółowe zasady dotyczące etykietowania danego produktu.

[…]".

6. Artykuł 49 ust. 4 akapit drugi stanowi:

„Państwo członkowskie zapewnia, aby wydana przez nie pozytywna decyzja została podana do wiadomości publicznej, oraz aby wszelkie osoby fizyczne i prawne mające uzasadniony interes miały możliwość złożenia odwołania".

7. Artykuł 53 stanowi:

„1. Grupa mająca uzasadniony interes może złożyć wniosek o zatwierdzenie zmiany w specyfikacji produktu.

Wnioski powinny opisywać i uzasadniać proponowane zmiany.

2. Jeżeli wśród zmian wprowadzanych do specyfikacji występuje choć jedna zmiana, która nie jest nieznaczna, wniosek o zmianę podlega procedurze określonej w art. 49–52.

Jeżeli jednak proponowane zmiany są nieznaczne, Komisja zatwierdza lub odrzuca wniosek. W przypadku zatwierdzenia zmian pociągających za sobą zmianę elementów, o których mowa w art. 50 ust. 2, Komisja publikuje te elementy w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Aby zmianę można było uznać za nieznaczną w przypadku systemu jakości opisanego w tytule II nie może ona:

a) odnosić się do istotnych cech danego produktu;

b) zmieniać związku, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lit. f) ppkt (i) lub (ii);

c) obejmować zmiany nazwy lub jakiejkolwiek części nazwy danego produktu;

d) wpływać na określenie obszaru geograficznego; lub

e) oznaczać dodatkowych ograniczeń w handlu danym produktem lub używanymi do jego wytworzenia surowcami.

[…]”.

*2. Rozporządzenie delegowane nr 664/2014*

8. Artykuł 6 ust. 2 („Zmiany w specyfikacji produktu”) stanowi:

„Wnioski o zatwierdzenie nieznacznej zmiany w specyfikacji produktu odnoszącej się do chronionych nazw pochodzenia lub chronionych oznaczeń geograficznych składa się do organów państwa członkowskiego właściwego dla obszaru geograficznego objętego nazwą lub oznaczeniem […].

Wniosek o zatwierdzenie nieznacznej zmiany zawiera wyłącznie propozycje nieznacznych zmian w rozumieniu art. 53 ust. 2 rozporządzenia [nr 1151/2012]. We wniosku opisuje się te nieznaczne zmiany, umieszcza się podsumowanie powodów tych zmian i wykazuje się, że proponowane zmiany można faktycznie uznać za nieznaczne zgodnie z art. 53 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012. W odniesieniu do każdej zmiany wniosek ten zawiera porównanie pierwotnej specyfikacji produktu oraz w stosownych przypadkach pierwotnego jednolitego dokumentu z proponowanymi wersjami zawierającymi zmiany. Wniosek ten jest kompletny i zawiera wszystkie zmiany specyfikacji produktu oraz w stosownych przypadkach jednolitego dokumentu, których zatwierdzenie jest przedmiotem tego wniosku.

Nieznaczne zmiany, o których mowa w art. 53 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012, uznaje się za zatwierdzone, jeżeli Komisja nie przekaże wnioskodawcy przeciwnej informacji w terminie trzech miesięcy od otrzymania wniosku.

Wniosek o zatwierdzenie nieznacznej zmiany niezgodny z wymogami akapitu drugiego niniejszego ustępu nie jest dopuszczalny. W odniesieniu do takich wniosków nie stosuje się zasady domniemanej zgody, o której mowa w akapicie trzecim niniejszego ustępu. W przypadku uznania wniosku za niedopuszczalny Komisja informuje o tym wnioskodawcę w terminie trzech miesięcy od otrzymania wniosku.

Komisja podaje do wiadomości publicznej zatwierdzoną nieznaczną zmianę specyfikacji produktu, która nie pociąga za sobą zmiany elementów, o których mowa w art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012".

*3. Rozporządzenie wykonawcze nr 668/2014*

9. Artykuł 10 („Wymogi proceduralne dotyczące wniosków o zmiany w specyfikacji produktu") stanowi:

„1. Wnioski o zatwierdzenie zmiany w specyfikacji produktów oznaczonych chronioną nazwą pochodzenia i chronionym oznaczeniem geograficznym, jeżeli zmiana ta nie jest nieznaczna, sporządza się na podstawie formularza zawartego w załączniku V. Wnioski te wypełnia się zgodnie z wymogami określonymi w art. 8 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012. Zmieniony jednolity dokument sporządza się na podstawie formularza zawartego w załączniku I do niniejszego rozporządzenia. Zawarte w zmienionym jednolitym dokumencie odesłanie do publikacji specyfikacji produktu winno kierować do zaktualizowanej proponowanej wersji tej specyfikacji.

[…]

2. Wnioski o zatwierdzenie nieznacznej zmiany, o której mowa w art. 53 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012, sporządza się na podstawie formularza zawartego w załączniku VII do niniejszego rozporządzenia.

Do wniosków o zatwierdzenie nieznacznej zmiany dotyczącej chronionych nazw pochodzenia lub chronionych oznaczeń geograficznych dołącza się zaktualizowany jednolity dokument, jeżeli został zmieniony, który sporządza się na podstawie formularza zawartego w załączniku I. Podane w zmienionym jednolitym dokumencie odesłanie do publikacji specyfikacji produktu winno kierować do zaktualizowanej proponowanej wersji tej specyfikacji.

Do wniosków pochodzących z Unii państwa członkowskie dołączają oświadczenie, w którym stwierdzają, że w ich opinii wniosek spełnia warunki określone w rozporządzeniu (UE) nr 1151/2012 i w przepisach przyjętych na jego podstawie, oraz odesłanie do publikacji zaktualizowanej specyfikacji produktu […]. W przypadkach, o których mowa w art. 6 ust. 2 akapit piąty rozporządzenia delegowanego (UE) nr 664/2014, wnioski o nieznaczną zmianę winny zawierać odesłanie do publikacji zaktualizowanej specyfikacji produktu, jeżeli wnioski pochodzą z państw członkowskich, i zaktualizowaną specyfikację produktu, jeżeli wnioski pochodzą z państw trzecich.

[…]".

### *B. Prawo krajowe. Rozporządzenie ministra rolnictwa i żywności oraz ministra gospodarki i finansów z dnia 8 września 2017 r. w sprawie zmiany w specyfikacji produktu oznaczonego chronioną nazwą pochodzenia „Comté”*[5]

10. Artykuł 1 stanowi:

„Niniejszym zatwierdza się specyfikację chronionej nazwy pochodzenia »Comté«, zmienioną na wniosek stałej komisji krajowego komitetu nazw produktów mlecznych, rolno-spożywczych i leśnych krajowego instytutu pochodzenia i jakości, w celu przedłożenia jej Komisji Europejskiej”.

11. Zgodnie z art. 2:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia zatwierdzenia przez Komisję Europejską zmian specyfikacji chronionej nazwy pochodzenia »Comté«.

Datę zatwierdzenia zmian przez Komisję Europejską podaje się do wiadomości publicznej w drodze zawiadomienia opublikowanego w dzienniku urzędowym ministerstwa rolnictwa i żywności, w razie potrzeby wraz z zatwierdzoną wersją specyfikacji”.

## II. Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

12. W dniu 16 listopada 2017 r. Groupement agricole d’exploitation en commun (GAEC) Jeanningros zaskarżyła przed Conseil d’État (radą państwa) rozporządzenie z dnia 8 września 2017 r., wnosząc o stwierdzenie nieważności art. 5.1.18 zmienionej specyfikacji, który zakazuje stosowania „automatycznych urządzeń udojowych”.

13. W drodze decyzji opublikowanej w dniu 1 czerwca 2018 r. Komisja zatwierdziła wniosek o zatwierdzenie nieznacznej zmiany w specyfikacji produktu oznaczonego ChNP „Comté”[6] zgodnie z art. 53 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1151/2012, z uwzględnieniem art. 6 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia delegowanego nr 664/2014.

14. Conseil d’État (rada państwa) ma wątpliwości, czy powinna orzekać w sprawie skargi wniesionej na rozporządzenie z dnia 8 września 2017 r., która jest wciąż zawisła, czy też przeciwnie, powinna umorzyć postępowanie, tak jak miało to miejsce w innych przypadkach[7].

15. Dotychczasowe stanowisko sądu odsyłającego jest takie, że gdy sąd ten rozpoznaje skargę na decyzję, na mocy której rząd francuski przedkłada Komisji wniosek o rejestrację ChNP wraz z zatwierdzoną specyfikacją, a w chwili wydania wyroku Komisja wpisała już tę nazwę do rejestru[8], wspomniana skarga staje się bezprzedmiotowa.

16. Zgodnie z tym orzecznictwem Conseil d’État nie powinna rozpatrywać zgodności z prawem specyfikacji zarejestrowanej przez Komisję, nawet jeśli, jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, decyzja krajowa stanowiąca podstawę owej specyfikacji została zaskarżona. Dotyczy to również nieznacznych zmian.

5 Arrêté du 8 septembre 2017 du ministre de l’Agriculture et de l’Alimentation et du ministre de l’Économie et des Finances relatif à la modification du cahier des charges et de l’appellation d’origine protégée „Comté” (JORF nr 217 z dnia 16 września 2017 r.; zwane dalej „rozporządzeniem z dnia 8 września 2017 r.”).

6 Publikacja wniosku o zatwierdzenie nieznacznej zmiany zgodnie z art. 53 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 2018, C 187, s. 7).

7 Conseil d’État, „Syndicat de défense et de promotion des fabricants et affineurs du Morbier”, 5 novembre 2003, req. n.° 0230438.

8 Rejestr chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych jest przewidziany w art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012. Jest on dostępny na stronie internetowej http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html.

17. Sąd odsyłający zwraca się z pytaniem, czy ów sposób postępowania jest zgodny z prawem Unii, czy też przeciwnie, biorąc pod uwagę wpływ, jaki ewentualne stwierdzenie nieważności zaskarżonego aktu krajowego może mieć na ważność rejestracji dokonanej przez Komisję, sąd ten musi orzec w przedmiocie zgodności z prawem wspomnianego aktu.

18. Wątpliwości skłoniły Conseil d'État do zwrócenia się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy wykładni art. 53 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, art. 6 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 664/2014 z dnia 18 grudnia 2013 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 w odniesieniu do ustanowienia symboli unijnych dotyczących chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych i gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz w odniesieniu do niektórych zasad dotyczących pochodzenia paszy i surowców, niektórych przepisów proceduralnych i niektórych dodatkowych przepisów przejściowych i art. 10 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 668/2014 z dnia 13 czerwca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych") należy dokonywać w ten sposób, że w szczególnej sytuacji, w której Komisja Europejska zatwierdziła wniosek organów krajowych państwa członkowskiego o zmianę w specyfikacji produktu oznaczonego chronioną nazwą pochodzenia i rejestrację chronionej nazwy pochodzenia, a wniosek ten jest przedmiotem postępowania sądowego toczącego się przed sądami krajowymi tego państwa, sądy te mogą orzec o umorzeniu toczących się przed nimi postępowań czy też, biorąc pod uwagę skutki ewentualnego stwierdzenia nieważności zaskarżonego aktu dla ważności rejestracji dokonanej przez Komisję Europejską, winny one orzec w przedmiocie zgodności z prawem przywołanego aktu organów krajowych?".

19. W postępowaniu prejudycjalnym uwagi na piśmie zostały przedstawione przez rząd francuski i Komisję. Trybunał postanowił rozstrzygnąć sprawę bez przeprowadzenia ustnego etapu postępowania.

## III. Analiza

20. Aby odpowiedzieć na pytanie prejudycjalne, wydaje mi się, że należy przeanalizować, po pierwsze, system procedur administracyjnych ustanowionych w celu wprowadzenia zmian w specyfikacjach ChNP, a po drugie, zasady dotyczące ich kontroli sądowej.

### *A. Procedury zmiany w specyfikacji ChNP*

21. Zmiana specyfikacji ChNP, podobnie jak jej rejestracja, jest rozpatrywana w ramach złożonej procedury administracyjnej z udziałem właściwych organów państwa członkowskiego i Komisji. Motyw 58 rozporządzenia nr 1151/2012 zwraca szczególną uwagę na tę okoliczność [9].

22. Artykuł 53 ust. 2 rozporządzenia nr 1151/2012 rozróżnia dwa rodzaje zmian, a mianowicie zmiany nieznaczne i zmiany, które „nie są nieznaczne".

9 „W celu zapewnienia, aby zarejestrowane nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne oraz gwarantowane tradycyjne specjalności spełniały wymogi ustanowione w niniejszym rozporządzeniu, wnioski powinny być rozpatrywane przez organy krajowe danych państw członkowskich z zastrzeżeniem zgodności z minimalnymi wspólnymi przepisami, w tym z krajową procedurą sprzeciwu. Następnie wnioski powinny być zbadane przez Komisję w celu zapewnienia, że nie zawierają one żadnych oczywistych błędów oraz że uwzględniono prawo unijne i interesy zainteresowanych stron spoza państwa członkowskiego, w którym je złożono".

23. Zmiany istotne to:

– te odnoszące się do istotnych cech danego produktu;

– te, które zmieniają związek między jakością lub cechami charakterystycznymi produktu a środowiskiem geograficznym lub związek między określoną jakością, renomą lub inną cechą charakterystyczną produktu a pochodzeniem geograficznym (art. 7 ust. 1 lit. f) ppkt (i) lub (ii) rozporządzenia nr 1151/2012);

– te, które obejmują zmianę nazwy lub jakiejkolwiek części nazwy danego produktu;

– te, które wpływają na określenie obszaru geograficznego; oraz

– te, które oznaczają dodatkowe ograniczenia w handlu danym produktem lub używanymi do jego wytworzenia surowcami.

24. Zmiany nieznaczne to te, których art. 53 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1151/2012 nie uznaje za istotne.

25. Jednocześnie art. 53 ust. 2 rozporządzenia nr 1151/2012 przewiduje dwie procedury dotyczące zmian specyfikacji. W przypadku zmian istotnych przepis ten odsyła do art. 49–52 (to znaczy do procedury stosowanej do rejestracji ChNP); w przypadku zmian nieznacznych wprowadza on procedurę uproszczoną.

*1. Procedura (zwykła) dotycząca istotnych zmian specyfikacji produktu objętego ChNP*

26. Procedura rejestracji ChNP ma zatem zastosowanie w przypadku istotnych zmian specyfikacji [10]. Składa się ona z pierwszego etapu, który rozpoczyna się (art. 49 ust. 2 rozporządzenia nr 1151/2012) od wniosku o rejestrację ChNP składanego przez grupę producentów do organów państwa członkowskiego, w którym geograficznie położony jest obszar produkcji.

27. Organy te muszą zbadać wniosek przy wykorzystaniu właściwych środków, aby sprawdzić, czy jest on uzasadniony i czy spełnia wymogi merytoryczne określone w wyżej wymienionym rozporządzeniu. Należy zapewnić odpowiednie opublikowanie wniosku, jak również rozsądny okres, w którym każda osoba fizyczna lub prawna mająca uzasadniony interes oraz mająca siedzibę lub miejsce pobytu na terytorium tego państwa może wnieść sprzeciw wobec wniosku [11].

28. Organy krajowe oceniają otrzymane sprzeciwy i decydują, czy wniosek spełnia wymogi określone w rozporządzeniu nr 1151/2012. Jeżeli ocena organów krajowych jest pozytywna, podejmują one decyzję i muszą zapewnić publikację oraz dostęp drogą elektroniczną do specyfikacji, na której oparta jest ich pozytywna decyzja.

29. Na tym etapie szczególne znaczenie ma art. 49 ust. 4 rozporządzenia nr 1151/2012, zgodnie z którym „państwo członkowskie zapewnia, aby wydana przez nie pozytywna decyzja została podana do wiadomości publicznej, oraz aby wszelkie osoby fizyczne i prawne mające uzasadniony interes miały możliwość złożenia odwołania”.

10 Artykuł 7 rozporządzenia delegowanego nr 664/2014 rozszerza również tę zwykłą procedurę na przypadek cofnięcia rejestracji ChNP, jeżeli nie zagwarantowano zgodności z wymogami specyfikacji danego produktu lub jeżeli od co najmniej siedmiu lat nie wprowadzono do obrotu żadnego produktu w ramach ChNP.

11 Artykuł 49 ust. 3 rozporządzenia nr 1151/2012.

30. Jeżeli decyzja właściwego organu krajowego jest pozytywna, etap krajowy kończy się przekazaniem wniosku Komisji, która jest informowana również o otrzymanych dopuszczalnych sprzeciwach [12].

31. Etap „europejski" tej procedury rozpoczyna się od badania, które Komisja przeprowadza po otrzymaniu decyzji krajowej w celu sprawdzenia, czy wniosek jest uzasadniony i czy spełnia on wymogi określone dla ChNP. Jeżeli w wyniku tego badania (które nie powinno trwać dłużej niż sześć miesięcy) Komisja zatwierdzi wniosek [13], publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* dokument jednolity oraz odesłanie do publikacji specyfikacji produktu [14].

32. Po publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* art. 51 rozporządzenia nr 1151/2012 wskazuje, że zawiadomienie o sprzeciwie może zostać złożone przez organy państwa członkowskiego lub państwa trzeciego albo osobę fizyczną lub prawną mającą uzasadniony interes oraz mającą siedzibę na terytorium państwa trzeciego [15]. Komisja bezzwłocznie przekazuje to zawiadomienie organowi państwa członkowskiego, który złożył wniosek [16], przy czym jeżeli sprzeciw zostanie potwierdzony, wszczynana jest procedura [17].

33. Jeżeli Komisja nie otrzyma zawiadomienia o sprzeciwie (lub uzasadnionego dopuszczalnego oświadczenia o sprzeciwie), rejestruje istotne zmiany specyfikacji bez stosowania procedury przewidzianej w art. 57 ust. 2 rozporządzenia nr 1151/2012.

34. Komisja postępuje w ten sam sposób, jeżeli po otrzymaniu uzasadnionego dopuszczalnego oświadczenia o sprzeciwie osiągnięto porozumienie po konsultacjach, o których mowa w art. 51 ust. 3 rozporządzenia nr 1151/2012. Jeżeli nie osiągnięto porozumienia, Komisja przyjmuje akty wykonawcze dotyczące rejestracji lub istotnej zmiany w specyfikacji ChNP zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 57 ust. 2 rozporządzenia nr 1151/2012 [18].

35. W każdym razie akty dotyczące istotnych zmian ChNP i decyzje o odrzuceniu publikuje się w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* [19].

*2. Procedura (uproszczona) dotycząca nieznacznych zmian specyfikacji produktu objętego ChNP*

36. Rozporządzenie nr 1151/2012 uregulowało tę uproszczoną procedurę bardzo zwięźle. Artykuł 53 ust. 2 akapit drugi tego rozporządzenia stanowi jedynie, że „jeżeli […] proponowane zmiany są nieznaczne, Komisja zatwierdza lub odrzuca wniosek". Stanowi także, że w przypadku zatwierdzenia zmiany dokumentu jednolitego lub specyfikacji produktu objętego ChNP, Komisja publikuje tę zmianę w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

12 To znaczy o sprzeciwach zgłoszonych przez osoby fizyczne lub prawne, które w sposób zgodny z prawem wprowadziły odnośne produkty na rynek, używając przedmiotowych nazw nieprzerwanie przez co najmniej pięć lat poprzedzających datę publikacji (art. 49 ust. 4 rozporządzenia nr 1151/2012).

13 Jeżeli Komisja odrzuci wniosek z powodu niespełnienia wymogów, przyjmie odpowiednie akty wykonawcze odrzucające wniosek (art. 52 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012).

14 Artykuł 50 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1151/2012.

15 Zawiadomienie to musi w każdym przypadku zawierać oświadczenie wskazujące, że wniosek może naruszać wymogi określone w rozporządzeniu, dotyczące zmian specyfikacji, które nie są nieznaczne.

16 Artykuł 51 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012.

17 Do zawiadomienia o sprzeciwie należy dołączyć w terminie dwóch miesięcy uzasadnione oświadczenie o sprzeciwie, którego dopuszczalność zostanie sprawdzone przez Komisję. Jeżeli Komisja uzna to oświadczenie za dopuszczalne, wezwie organ lub osobę, która zgłosiła sprzeciw, oraz organ krajowy, który złożył wniosek, do podjęcia odpowiednich konsultacji przez rozsądny okres czasu, który nie może przekroczyć trzech miesięcy.

18 Artykuł 52 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1151/2012.

19 Artykuł 52 ust. 4 rozporządzenia nr 1151/2012.

37. Rozporządzenie delegowane nr 664/2014 rozwinęło tę uproszczoną procedurę, zbliżając ją do zwykłej procedury określonej w art. 6 ust. 2. Zgodnie z jego brzmieniem: (i) wnioski o zatwierdzenie nieznacznej zmiany składa się do organów państwa członkowskiego właściwego dla obszaru geograficznego objętego nazwą; (ii) wspomniane wnioski powinny opisywać te zmiany wraz z wyjaśnieniem, dlaczego uznaje się je za nieznaczne, oraz porównywać je z pierwotnym brzmieniem; (iii) w przeciwieństwie do zwykłej procedury nie wprowadzono dla owych wniosków żadnej krajowej procedury sprzeciwu [20].

38. Wreszcie art. 6 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia delegowanego nr 664/2014 stanowi, że jeżeli państwo członkowskie uznaje, iż wymagania określone w rozporządzeniu nr 1151/2012 i w przepisach przyjętych na podstawie tego rozporządzenia są spełnione, może przekazać dokumentację wniosku o zatwierdzenie nieznacznej zmiany w specyfikacji produktu objętego ChNP do Komisji.

39. Etap „europejski" tej procedury jest również uproszczony. Na tym poziomie nie istnieje procedura sprzeciwu, a Komisja ma uprawnienia decyzyjne, które mogą być wyraźne lub dorozumiane (nieznaczne zmiany uznaje się za zatwierdzone, jeżeli Komisja nie przekaże wnioskodawcy przeciwnej informacji w terminie trzech miesięcy od otrzymania wniosku) [21]. W przypadku uznania wniosku za niedopuszczalny Komisja informuje o tym wnioskodawcę w terminie trzech miesięcy od otrzymania wniosku. W przypadku zatwierdzenia Komisja podaje do wiadomości publicznej nieznaczną zmianę specyfikacji produktu objętego ChNP.

### *B. Kontrola sądowa decyzji wydanych w ramach procedur zmiany w specyfikacji produktu objętego ChNP*

40. Jak wyjaśniono powyżej, zarówno procedura zwykła, jak i procedura uproszczona są złożonymi procedurami administracyjnymi, w których kolejno biorą udział organy krajowe i Komisja.

41. Tego rodzaju procedury są uregulowane w prawie Unii indywidualnie dla każdego przypadku [22] i zostały szczegółowo zbadane w doktrynie ze względu na liczne kwestie prawne, które poruszają [23].

42. Kontrola sądowa decyzji wydawanych w ramach tych procedur była rozpatrywana przez Trybunał, również w odniesieniu do poszczególnych przypadków i w sposób niewyczerpujący [24], chociaż kilka niedawnych spraw w dziedzinie unii bankowej przyczynia się do ukształtowania jego orzecznictwa [25].

43. W opinii w sprawie Berlusconi i Fininvest przeanalizowałem orzecznictwo Trybunału dotyczące złożonych procedur administracyjnych w Unii, rozróżniając je w zależności od tego, czy uprawnienia decyzyjne przysługiwały organom krajowym, czy też instytucjom Unii [26].

20 Jeżeli jednak wniosek o zatwierdzenie nieznacznej zmiany nie pochodzi od grupy, która złożyła wniosek o rejestrację nazwy lub nazw produktu określonego w specyfikacji, państwo członkowskie umożliwia tej grupie (jeżeli grupa ta nadal istnieje) przedstawienie uwag na temat wniosku.

21 Zasada domniemanej zgody nie ma jednak zastosowania do nieznacznych zmian, które są niezgodne z wymogami art. 6 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia delegowanego nr 664/2014.

22 Ambitna propozycja doktryny dotycząca kodyfikacji postępowań administracyjnych Unii została wyrażona przez O. Mir, H.C.H. Hofmann, J.P. Schneider, J. Ziller i in. (wyd.), *Código ReNEUAL de procedimiento administrativo de la Unión Europea*, INAP, Madryt, 2015. Artykuł I-4 (4) kodeksu ReNEUAL definiuje „procedurę złożoną" jako procedurę administracyjną, w której organom Unii i organom państwa członkowskiego lub kilku państw członkowskich przypisane są różne zadania, które są wzajemnie od siebie zależne. Proceduję złożoną stanowi również połączenie dwóch bezpośrednio ze sobą związanych procedur administracyjnych.

23 S. Alonso de León, *Composite administratives procedures in the European Union*, Iustel, Madryt, 2017; M. Eliantonio, „Judicial Review in an Integrated Administration: the Case of »Composite Procedures«", *Review of European Administrative Law*, 2014 nr 2, s. 65–102; G. Della Cananea, „I procedimenti amministrativi composti dell'Unione europea", [w:] F. Bignami i S. Cassese, (red.), *Il procedimento amministrativo nel diritto europeo*, Milano, Giuffrè, 2004; G. Mastrodonato, *I procedimenti amministrativi composti nel diritto comunitario*, Bari, Cacucci, 2007; Hofmann, H.C.H., „Composite decision-making procedures in EU administrative law", [w:] H.C.H. Hofmann i A. Türk *Legal Challenges in EU Administrative Law. Towards an Integrated Administration*, Edward Elgar, Cheltenham, 2009, s. 136.

24 F. Brito Bastos „Derivative illegality in European composite administrative procedures", *Common Market Law Review*, 2018, nr 1, s. 101–134.

25 Wyrok z dnia 19 grudnia 2018 r., Berlusconi i Fininvest (C-219/17, zwany dalej „wyrokiem Berlusconi i Fininvest", EU:C:2018:1023). Sprawa Iccrea Banca, w której przedstawiłem opinię w dniu 9 lipca 2019 r. (C-414/18, EU:C:2019:574), jest jeszcze zawisła.

26 Opinia z dnia 27 czerwca 2018 r. (C-219/17, EU:C:2018:502, pkt 64–79).

44. W wyroku Berlusconi i Fininvest Trybunał orzekł zasadniczo, że art. 263 TFUE stoi na przeszkodzie temu, aby sądy krajowe sprawowały kontrolę nad zgodnością z prawem aktów odnoszących się do wszczęcia postępowania, prowadzenia dochodzenia i niewiążącej propozycji, przyjętych przez właściwe organy krajowe w ramach złożonego postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia nabycia lub zwiększenia znacznych pakietów akcji w instytucjach kredytowych. Orzeczenie to opierało się z kolei na dwóch przesłankach:

– Gdy akty przyjęte przez organy krajowe stanowią etap postępowania, w którym instytucja Unii sama wykonuje ostateczne uprawnienia decyzyjne, nie będąc przy tym związana aktami przygotowawczymi lub propozycjami organów krajowych, mamy do czynienia z aktami Unii [27].

– Gdy prawo Unii powierza wyłączne uprawnienia decyzyjne instytucji Unii, do sądu Unii należy, w ramach jego wyłącznej kompetencji na podstawie art. 263 TFUE, orzeczenie w przedmiocie zgodności z prawem ostatecznej decyzji podjętej przez daną instytucję Unii. Jedynie do sądów Unii należy zbadanie, w celu zapewnienia zainteresowanym skutecznej ochrony sądowej, ewentualnych wad aktów przygotowawczych lub propozycji organów krajowych, które mogłyby wpłynąć na ważność tej decyzji końcowej [28].

45. Jak wskazałem w mojej opinii w tej sprawie [29], w złożonych postępowaniach administracyjnych z udziałem organów krajowych i organów Unii wykonywanie ostatecznych uprawnień decyzyjnych jest kluczowym elementem w ustaleniu, czy kontrola sądowa powinna być sprawowana przez sąd Unii, czy też przez sądy krajowe. Jeżeli uprawnienia decyzyjne przysługują organowi Unii, kontrolę sądową sprawuje sąd Unii zgodnie z art. 263 TFUE. Jeżeli organ krajowy ma szczególne uprawnienia decyzyjne, sądy krajowe są właściwe do kontroli zgodności z prawem jego aktów [30].

46. Czy organy krajowe mają własne uprawnienia decyzyjne na pierwszym etapie złożonej procedury nieznacznej zmiany w specyfikacji produktu objętego ChNP? Gdyby tak było, kontrola sądowa tej decyzji wewnętrznej należałaby do sądów krajowych, niezależnie od tego, czy Komisja wydała decyzję o zarejestrowaniu zmiany na drugim etapie postępowania, czy też jej nie wydała.

47. Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy odnieść się do orzecznictwa Trybunału dotyczącego procedur rejestracji ChNP [31]. Jak wyjaśnię w dalszej części, moim zdaniem wspomniane orzecznictwo świadczy o tym, że organom odpowiedniego państwa członkowskiego przysługują szczególne i niezależne uprawnienia decyzyjne na krajowym etapie postępowania.

27 Wyroki: z dnia 18 grudnia 2007 r., Szwecja/Komisja (C-64/05 P, EU:C:2007:802, pkt 93, 94); Berlusconi i Fininvest, pkt 43.

28 Wyrok Berlusconi i Fininvest, pkt 44. Zobacz podobnie wyrok z dnia 22 października 1987 r., Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452, pkt 17).

29 Opinia z dnia 27 czerwca 2018 r. (C-219/17, EU:C:2018:502), pkt 60–63.

30 W opinii z dnia 9 lipca 2019 r., Iccrea Banca (C-414/18, EU:C:2019:574), uznałem, że ustalenie wysokości zwykłych składek na rzecz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (SRF) odbywa się również w ramach złożonego postępowania administracyjnego, w którym uczestniczą krajowe organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, ale w którym ostateczna decyzja należy do Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB). Dlatego stwierdziłem, że jej kontrola sądowa należy wyłącznie do Trybunału, a nie do sądów krajowych.

31 Wyroki: z dnia 6 grudnia 2001 r., Carl Kühne i in. (C-269/99, zwany dalej „wyrokiem Carl Kühne i in.", EU:C:2001:659); z dnia 2 lipca 2009 r., Bavaria i Bavaria Italia (C-343/07, zwany dalej „wyrokiem Bavaria i Bavaria Italia", EU:C:2009:415). Istotny jest również wyrok Sądu z dnia 23 kwietnia 2018 r., CRM/Komisja (T-43/15, niepublikowany, EU:T:2018:208), do którego odniosę się w dalszej części.

48. Zdaniem Trybunału w zwykłej procedurze rejestracji ChNP:

– „przewidziano podział kompetencji pomiędzy zainteresowane państwo członkowskie a Komisję. Niezależnie od tego, czy chodzi o rejestrację na podstawie procedury normalnej lub uproszczonej, rejestracja może nastąpić wyłącznie, gdy zainteresowane państwo członkowskie złoży wniosek w tym zakresie i przekaże szczegółowe zestawienie i informacje niezbędne dla rejestracji” [32].

– „państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek o rejestrację w ramach procedury normalnej, weryfikuje, czy wniosek ten jest uzasadniony i gdy uzna, że wymogi wskazane w rozporządzeniu nr 2081/92 zostały spełnione, przekazuje go Komisji. Wynika z tego ponadto, […] że Komisja dokonuje tylko zwykłego formalnego badania celem ustalenia, czy rzeczone wymogi zostały spełnione” [33].

49. Trybunał wnioskuje z powyższego, że „decyzja o zarejestrowaniu nazwy jako ChNP […] może zostać podjęta przez Komisję wyłącznie, gdy zainteresowane państwo członkowskie przekaże jej wniosek w tym zakresie, a złożenie tego wniosku może nastąpić wyłącznie po weryfikacji przez państwo członkowskie, że jest on uzasadniony. Ten system podziału kompetencji wynika w szczególności z okoliczności, że rejestracja wymaga weryfikacji, czy pewne przesłanki zostały spełnione, z czym wiąże się dogłębna znajomość szczególnych okoliczności występujących w zainteresowanym państwie członkowskim, które właściwe władze tego państwa członkowskiego najlepiej potrafią zweryfikować” [34].

50. Uważam, że wspomniane orzecznictwo dotyczące procedury rejestracji ChNP można odnieść do zwykłej procedury istotnych zmian specyfikacji: jak już stwierdziłem, art. 53 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1151/2012 odsyła do jego art. 49–52, które dotyczą właśnie procedury rejestracji.

51. Moim zdaniem rzeczone orzecznictwo ma również zastosowanie do procedury uproszczonej, ponieważ art. 6 ust. 2 rozporządzenia delegowanego nr 664/2014 uregulował ją podobnie do procedury zwykłej (która z kolei jest procedurą przewidzianą dla rejestracji ChNP), mimo że zniesiono procedurę sprzeciwu na obu etapach.

52. Wspomniane orzecznictwo dotyczyło zwykłej procedury rejestracji ChNP, ustanowionej rozporządzeniem nr 2081/92, obowiązującym przed obecnym rozporządzeniem (art. 49–52 rozporządzenia nr 1151/2012). Jak już wskazałem, dotyczyło ono także procedury przewidzianej w dawnym art. 17 wymienionego rozporządzenia, to znaczy uproszczonej i przejściowej procedury rejestracji w Unii ChNP istniejących, chronionych lub ustanowionych poprzez stosowanie w państwach członkowskich [35].

53. Procedury te obejmowały również etap krajowy i etap europejski, o charakterze podobnym do obecnych procedur rejestracji i zmiany w specyfikacji produktów objętych ChNP. Pragnę zatem jeszcze raz wskazać, że orzecznictwo Trybunału, w którym je przeanalizowano, może być stosowane do nieznacznych zmian specyfikacji ChNP.

32 Wyroki: Carl Kühne i in., pkt 50, 51; Bavaria i Bavaria Italia, pkt 64. Drugi z tych wyroków dotyczył podziału kompetencji między organami krajowymi a Komisją w ramach procedury złożonej przewidzianej w dawnym art. 17 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2081/92 z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 1992, L 208, s. 1), które stanowiło uproszczoną i przejściową procedurę rejestracji w Unii ChNP istniejących, chronionych lub ustanowionych poprzez stosowanie w państwach członkowskich.

33 Wyroki: Carl Kühne i in., pkt 52; Bavaria i Bavaria Italia, pkt 65.

34 Wyroki: Carl Kühne i in., pkt 53; Bavaria i Bavaria Italia, pkt 66.

35 Zobacz przypis 32.

54. Zgodnie z tym orzecznictwem nad procedurą nieznacznych zmian sprawuje kontrolę organ krajowy, co jest uzasadnione m.in [36]. z następujących powodów:

– Grupy producentów muszą obowiązkowo wszcząć tę procedurę przed właściwym organem krajowym państwa członkowskiego, na którego terytorium sytuuje się ChNP. Wspomniane grupy nie mogą składać wniosku bezpośrednio do Komisji.

– Organy krajowe muszą zweryfikować zgodność wniosku z wymogami merytorycznymi określonymi w rozporządzeniu nr 1151/2012, ponieważ dysponują one najbardziej wiarygodną wiedzą umożliwiającą sprawdzenie specyfiki tych nieznacznych zmian.

– Organ państwa członkowskiego jest właściwy do zatwierdzenia lub odrzucenia wniosku o zatwierdzenie nieznacznych zmian na etapie krajowym. Posiada on bowiem *klucz* do otwarcia lub odmowy otwarcia kolejnego etapu procedury poprzez przekazanie wniosku Komisji. Bez pozytywnej decyzji organu krajowego Komisja nie może wziąć udziału w procedurze.

– Komisja sprawdza, czy wniosek o zatwierdzenie nieznacznych zmian jest zgodny z rozporządzeniem nr 1151/2012, rozporządzeniem delegowanym nr 664/2014 i rozporządzeniem wykonawczym nr 668/2014, to znaczy, czy zawiera on wymagane elementy i czy nie jest dotknięty oczywistymi błędami [37].

– Organ krajowy zachowuje możliwość cofnięcia wniosku złożonego do Komisji, zanim Komisja go zarejestruje.

55. Uprawnienia te pokazują, że organ krajowy ma szeroką swobodę w podjęciu samodzielnej decyzji na etapie krajowym złożonej procedury dotyczącej nieznacznej zmiany w specyfikacji produktu objętego ChNP [38]. Swoboda ta podlega wyłącznie kontroli sądów krajowych, a Trybunał ma kompetencje w zakresie kontroli decyzji Komisji na europejskim etapie procedury [39].

56. Powyższe stwierdzenie znajduje potwierdzenie w art. 49 ust. 4 rozporządzenia nr 1151/2012, o którym była mowa powyżej [40]. W istocie, zgodnie z samym podstawowym przepisem prawodawca europejski uznał w szczególny sposób, że w świetle decyzji organów państwa członkowskiego opowiadającej się za zmianą specyfikacji wszelkie osoby fizyczne i prawne mające uzasadniony interes powinny mieć „możliwość złożenia odwołania”.

36 Państwa członkowskie mogą przewidzieć w swoim prawie krajowym tymczasową krajową ochronę ChNP, ograniczoną do ich terytorium, od zakończenia krajowego etapu procedury rejestracji do czasu podjęcia przez Komisję decyzji w przedmiocie wniosku. Chociaż możliwość ta jest przewidziana w art. 9 rozporządzenia nr 1151/2012 jedynie w odniesieniu do rejestracji ChNP, a nie w odniesieniu do zmian specyfikacji, odzwierciedla ona również kontrolę organu krajowego nad wewnętrznym etapem tych złożonych procedur.

37 Wyroki: Carl Kühne i in., pkt 54; Bavaria i Bavaria Italia, pkt 67.

38 W procedurach zmiany w specyfikacji produktów objętych ChNP w sektorze wina, podlegających późniejszym przepisom, uprawnienia organu krajowego są prawie wyłączne, z wyjątkiem publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, której dokonuje Komisja. Procedury te wykazują tendencję do wzmacniania uprawnień organów krajowych, być może z powodu trudności administracyjnych, jakie Komisja napotyka w zarządzaniu etapem europejskim.
Procedury zmian w specyfikacji produktów objętych ChNP w sektorze wina podlegają zasadniczo przepisom art. 105 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. 2013, L 347, s. 671), a także przepisom art. 14–18 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/33 z dnia 17 października 2018 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wniosków o objęcie ochroną nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i określeń tradycyjnych w sektorze wina, procedury zgłaszania sprzeciwu, ograniczeń stosowania, zmian w specyfikacji produktu, unieważnienia ochrony oraz etykietowania i prezentacji (Dz.U. 2019, L 9, s. 2).

39 Wyrok Bavaria i Bavaria Italia, pkt 70, 71.

40 Punkt 28 niniejszej opinii.

57. Oczywiście odwołanie to – które, logicznie rzecz biorąc, zostanie wniesione do sądów krajowych – jest wyraźnie przewidziane w odniesieniu do decyzji dotyczących istotnych zmian w specyfikacji ChNP. Z uwagi jednak na bliskość procedur regulujących tego rodzaju zmiany i zmiany nieznaczne, uważam, że prawo do wniesienia odwołania ma zastosowanie również do zmian nieznacznych.

58. Decyzje organów krajowych dotyczące wspomnianych nieznacznych zmian wykraczają poza wyłączną kompetencję sądu Unii, ponieważ są to autonomiczne akty niezbędne do podjęcia decyzji przez Komisję w ich przedmiocie na późniejszym etapie. W rzeczywistości z materialnego punktu widzenia i wobec bardzo ograniczonego marginesu uznania, jaki przysługuje Komisji w tym względzie, to właśnie decyzje organów krajowych rzeczywiście uwzględniają wszystkie elementy uzasadniające zatwierdzenie rzeczonych zmian specyfikacji.

59. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału do sądów krajowych należy rozpoznanie nieprawidłowości w akcie krajowym, w razie potrzeby po wystąpieniu do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, na tych samych warunkach, które przewidziano dla kontroli wszelkich aktów ostatecznych przyjętych przez ten sam organ krajowy, które mogą wyrządzić szkodę osobom trzecim, i uznanie, w ramach zasady skutecznej ochrony sądowej, za dopuszczalną skargi w tym zakresie, nawet jeśli wewnętrzne reguły proceduralne nie przewidują podobnego środka zaskarżenia [41].

### *C. W przedmiocie znaczenia niniejszych uwag dla postępowania głównego*

60. Przedmiotem sporu zawisłego między stronami przed Conseil d'État (radą państwa), jest nieznaczna zmiana w specyfikacji ChNP sera „Comté". Bezsporne jest, że zaskarżony nowy artykuł (numer 5.1.18) specyfikacji, który wprowadza zakaz stosowania automatycznych urządzeń udojowych, ma charakter nieznaczny.

61. Sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy rozporządzenia, o których mowa powyżej, oraz art. 47 karty praw podstawowych pozwalają mu na potwierdzenie jego dotychczasowego orzecznictwa (zgodnie z którym umarzał on toczące się postępowania odwoławcze po zatwierdzeniu zmiany przez Komisję), czy też powinien zmienić to orzecznictwo z uwagi na wspomniane przepisy.

62. Wyrażone przeze mnie dotychczas uwagi, oparte na orzecznictwie Trybunału dotyczącym procedur rejestracji ChNP oraz na zasadach dotyczących tego zagadnienia (ze szczególnym uwzględnieniem art. 49 ust. 4 rozporządzenia nr 1151/2012), skłaniają mnie do opowiedzenia się za drugim z wymienionych dwóch stanowisk.

63. W tym względzie uważam, że nierozstrzygnięcie środka zaskarżenia wniesionego przez osoby mające uzasadniony interes do jego wniesienia w przypadku nieznacznych zmian w specyfikacji ChNP byłoby niezgodne z prawem przyznanym osobom zainteresowanym przez rozporządzenie nr 1151/2012 oraz z orzecznictwem Trybunału dotyczącym złożonych procedur rejestracji ChNP. Z tego samego powodu byłoby to sprzeczne z art. 47 karty praw podstawowych.

64. W rzeczywistości jest to odpowiedź na pytanie prejudycjalne, ponieważ sąd odsyłający koncentruje owo pytanie na obowiązku rozpoznania środka zaskarżenia lub braku tego obowiązku, a nie na konsekwencjach, jakie jego orzeczenie może mieć dla decyzji już podjętych przez Komisję. Odniosę się jednak również do rzeczonych konsekwencji.

65. Moim zdaniem stwierdzenie nieważności aktu krajowego, w drodze którego zatwierdzono nieznaczną zmianę, w celu jego przekazania Komisji, doprowadziłoby, na zasadzie *reakcji łańcuchowej*, do pozbawienia podstawy prawnej decyzji Komisji.

41 Zobacz podobnie wyroki: z dnia 3 grudnia 1992 r., Oleificio Borelli/Komisja, C-97/91, EU:C:1992:491, pkt 9–13; Carl Kühne i in., pkt 58; Bavaria i Bavaria Italia, pkt 57; Berlusconi i Fininvest, pkt 45, 46.

66. Aby uniknąć tego niepożądanego skutku, właściwe byłoby, aby Komisja zawiesiła czynności w ramach etapu postępowania, który jest prowadzony przed nią, w przypadku gdy przed sądami krajowymi toczą się postępowania odwoławcze od decyzji organu krajowego, który zatwierdził nieznaczną zmianę specyfikacji [42]. W ten sposób zapewnia się w większym stopniu, po pierwsze, prawo do ochrony sądowej wnoszących odwołanie oraz, po drugie, pewność prawa, poprzez zapobieżenie pozbawieniu *a posteriori* podstawy prawnej decyzji Komisji [43].

67. Obowiązek zapewnienia skuteczności ochrony sądowej osób, które zwróciły się do sądów krajowych i których interes jest uzasadniony przepisem prawa Unii, oraz ewentualnie zasada dobrej administracji [44] powinny skłonić Komisję do uwzględnienia w jej ocenie wniosków okoliczności, że przed sądami państwa członkowskiego toczyły się postępowania odwoławcze od decyzji krajowej [45].

68. Podobnie organy krajowe nie powinny przekazywać Komisji wniosku o zatwierdzenie nieznacznej zmiany w specyfikacji ChNP, jeżeli przed sądami krajowymi toczą się postępowania odwoławcze dotyczące jego zatwierdzenia lub, *a fortiori*, jeżeli sąd krajowy wydał wyrok stwierdzający nieważność, nawet jeśli nie jest on prawomocny.

69. Podsumowując, Komisja powinna powstrzymać się od rozpatrywania wniosku o zatwierdzenie nieznacznej zmiany w specyfikacji ChNP, zarówno w wypadku wie o istnieniu toczących się postępowaniach odwoławczych od krajowej decyzji zatwierdzającej wniosek, jak i gdy istnieją wyroki stwierdzające nieważność tej decyzji w całości lub w części. W przeciwnym razie ewentualne stwierdzenie nieważności wspomnianej decyzji krajowej prawomocnym wyrokiem sądów państwa członkowskiego, które zachowują obowiązek orzekania w przedmiocie zawisłych przed nimi środków zaskarżenia, doprowadziłoby do nieoczekiwanej utraty ważności samej decyzji Komisji.

## IV. Wnioski

70. W świetle powyższych uwag proponuję, aby Trybunał udzielił następującej odpowiedzi na pytanie prejudycjalne zadane przez Conseil d'État (radę państwa, Francja):

„Wykładni art. 49 ust. 4 i art. 53 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych oraz art. 6 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 664/2014 z dnia 18 grudnia 2013 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 w odniesieniu do ustanowienia symboli unijnych dotyczących chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych i gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz w odniesieniu do niektórych zasad dotyczących pochodzenia paszy i surowców, niektórych przepisów proceduralnych i niektórych dodatkowych przepisów przejściowych, w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy dokonywać w ten sposób, że sądy krajowe nie mogą orzec o umorzeniu toczących się przed nimi postępowań odwoławczych od decyzji organu krajowego dotyczących nieznacznych zmian w specyfikacji produktu oznaczonego chronioną nazwą pochodzenia na tej podstawie, że Komisja zatwierdziła i opublikowała wspomniany wniosek w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, pomimo faktu, że rzeczone postępowania odwoławcze nie zostały zakończone".

42 Konieczne byłoby podjęcie odpowiednich środków w celu przedłużenia w tym wyjątkowym przypadku terminu na rozstrzygnięcie sprawy, aby nie doprowadzić do dorozumianego zatwierdzenia wniosku.

43 W wyroku Sądu z dnia 23 kwietnia 2018 r., CRM/Komisja (T-43/15, niepublikowany, EU:T:2018:208), uznano, że Komisja nie może zarejestrować ChOG Piadina Romagnola, jeżeli organ włoski zatwierdził i przekazał wniosek Komisji sześć dni po częściowym stwierdzeniu nieważności specyfikacji wyrokiem sądu krajowego rozpoznającego sprawę. Komisja zatwierdziła to ChOG i opublikowała swoją decyzję w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, nie czekając na rozstrzygnięcie odwołania wniesionego do Consiglio di Stato (rady państwa, Włochy) od stwierdzającego nieważność wyroku sądu rozpoznającego sprawę.

44 Artykuł 41 karty praw podstawowych. Na to postanowienie Sąd powołał się w wyroku z dnia 23 kwietnia 2018 r., CRM/Komisja (T-43/15, niepublikowany, EU:T:2018:208, pkt 67–83).

45 Komisja musi dokonać tej oceny w ramach uprawnień do badania, którymi dysponuje na europejskim etapie postępowania zgodnie z art. 50 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012.